

اجتهاد

Adresse

Idjtihad Constantinople

Téléph: St. 865

15 Mars 1922—No. 145

حیاتی، فلسفی، اجتماعی فکر غریزه‌سی

«اون یدنجی سنه تأسیسیه»

اداره خانه‌سی

جفال اوغلنده «اجتهاد نه‌وی»

تلفون : استانبول ۸۶۵

نومرو ۱۴۵ — ۱۵ مارت ۱۹۲۲

آناطولی حقه‌ده کی تدقیقات علمی

کندی اختصاصی ساحه‌سنده جداً خارق‌العاده بیر
سهی وثبات کوسترین دارالفنونم‌زک پک قیمتلی مدرسی
کوپریلی زاده محمد فوآد بکک «اجتهاد» کچن نسخه‌سنده
آناطولی‌یه متعلق علمی تدقیقات تاریخیه حقه‌ده سرد
ایتدیکی مطالعه‌لرک جدیدیت و اهمیتیت او تدقیقاتک عمومی
استقامت‌لرینه دائر بیلدکلریمی و دوشوندکلریمی یازمایه بی
مجبور ایدیور .

محترم مدرسمز ، آرقاداشلق حسیلله ، اسماعیل‌حق
بکک مدافعه وکالتنی درعه‌ده ایدیور کبی کورینورسده
اصل مناقشه ایدیلن مسئله حقه‌ده کرک اسماعیل‌حق بکک
یازدقلری ، کرک ایقاز طریقله بنم سوسیله دکلم چوق
صریحدر . و تفسیر و تأویل ایدیله‌جک جهتی یوقدر .
اسماعیل‌حق بکک مقاله‌سنده حیرتمی موجب اولان
نقطه‌لر ، «اجتهاد» ک ۱۴۰۰ نجی صایسینده قالین حرف‌لرله
باصیلمشدر . اوسطرلر بیرکره ده اوقونورسه
اسرارانکیز بیرصورتده قاراندقه‌ده قالان آناطولینک ایچی
ده‌کل ، بلکه اسماعیل‌حق بکک ایچی اولدوغی آکلا .
شیلاجا قدر !

بنم مقصدم ناجیزانه بیرایقازدن عبارتدی . باخصوص که
اسماعیل‌حق بکی شخصاً طانیادیغم حالده کنیدیسه قارشی
غیانی بیر حرمت‌ده بسلام . چونکه کنج دارالفنونم‌زک
فوآد بکدن صوکرک اک قیمتلی عضوی اودر . یالکیز ،
فوآد بکک امثالاً ، کندی مسلکینه عائد علمی تجهیزاتک
اکالنه ده زیاده همت ایتسه !

بوکونکی آناطولی تاریخ و آنوغرافیا‌سینه دائر
شیمدی‌یه قادر یابیلان تدقیقاتک ایجابات علمی‌یه کوره
حائز اولدوقلری «قیمت» مسئله‌سی حقه‌ده هنوز بیر
فکر ورأی‌صاحبی اولامایاجغی آجیقجه اعتراف ایتیمی .
حیثیت شخصیه و علمیه‌ده ده موافق بولورم .

چونکه گیجه‌ده دورت ساعت چالیشدیغم و دورت
لسانه واقف اولدوغم حالده و بتون‌سی و غیرتمه رغماً آناطولی‌یه
دائر مختلف لسانلرده یازیلان اثرلرک هپسینی ده‌کل ، حتی
اک مهم‌لرینی بیلله هنوز کوزدن کپیره‌مدم ، دیه‌بیلیرم .

قبول ایدر . بونلر ، تعامل و احتیاجاتک شعورسز بر
صورتده وجوده کتیردکلری اویله قاعده‌لردرکه ، ماهر
حقوقشناسلرک ائنده شعورلی بر ساحه‌یه کیره‌ک قانون
شکلنده تجلی ایدر .

ایسته‌بز ، ماضینک خطا آلود یوللردن سیریلهرق
کوزلری‌مزی ملی روحک تجلی‌سی و اونک ضروری بر
افاده‌سی اولان «ملی‌حقوق» ی تخری‌یه سوق‌ایدله‌جک
اولورسوق سالم و علمی بر استقامته طوغری کیتمش اولورز .
استقامت تعیین ایدلکدن صوکره غایه‌یه وصول قولایلاشیر .
اولا هر دورلو علائقندن مجرد و یالکیز علم قایغوس‌سیله
چالیشمق لازمدر . بز ، غربک قانونلرینه دکل ، علمنه ،
علم حقوقنه و نظریات حقوقیه‌سینه محتاجز . بواحتیاج
تطمین ایدلکدن صوکره ، عصرلردن بری حکم سورهرک
ملی عننه ماهیتیتی اکتساب ایدن احکام فقهیه‌ایله عصری
تمایلات آره‌سنده بر آهنگ تأمین قابیل اوله‌بیلله‌جک و بو
آهنگ یکی تورک حقوقی یاشاته‌جقدر .

مملکت‌میزده بوغایه‌یه مصروف جانبی و علمی بر فعالیت
یوقکن یکی قانونلردن ، قانون مدنی‌لردن بحث ایتک
ناممحل و یسوددر .

محامی

شوکت محمد علی

بهاردن کواکبلر

شرقی

رنکین و کوزل صاچلرکی آقلا آله‌جه
آج عشقم‌زک دردینی صرصرده‌کی خینجه !
بر خسته خزان آقشامی کوسک دارالنجبه
دوگ عشقم‌زک زهرینی صرصرده‌کی خینجه !

بیگ خرق و مسرت یاراتان کوزلرک‌ده
بیلا و عصرلر یاشاتان سوزلرک‌ده
گل ، کچمه‌دن اوستندن تولوم .. ساحله اینده
گوم عشقم‌زک سرنی صرصرده‌کی خینجه !

بشارت نوری

۱۹۱۸

ا کر فوؤد بك استادىز بش اون سنه كىي نسيبة قيصة
بىر مدت طرفنده تبتعاى بودرجه لوده تعميق ايدى بيلمىش
ايسه فوق البشر بىر قدرت صرف ايدى يور ديمكدر . بو
عبدعاجز ايسه W. M. Ramsay ك هنوز اوتوز سنه
اول (لونده) ده طبع ايدىلن The historical
geography of Asia Minor نامنده كى مشهور كتابى
بيله اوقومايه فرصت بولامادم .

فوؤد بلكه ، غالبا ، « غايه » نقطه سنده آريلدورز .
فوؤد بك آناتولى به متعلق تدقيقاتنده « سلجوقيلر » دن
باشلايور . بو دار بىر ساحه در . و اختصاص ايچنده
اختصاص ديمكدر كه ناقص بىر سعي در . بنم اصل غايه
آناتولى به متعلق آنارى كوزدن كچيرمك و ايلريده
باشلى باشنه بىر آناتولى تاريخى وجوده كتيره جك
(منبعلر) ي بىر آرايه طوللاما قدر . فكر محتملى تبتعلده
حق تقدم تاريخى تبتعلر لدر . و بىر (ملت تاريخى) ندن
اول بىر (وطن تاريخى) نه محتاج . آناتولى تورك
استيلاسى سلجوقيلرله باشلامشدر . فقط سلجوقيلر
تاريخى ايزلرني ده دهر بندن تدقيق ايدى بيلمك ايچين
اونلر آناتولى به چيقاران يوللر ده آراشديرمالى ز .
ايشته اصل بوتاريخى ايزلر بو زنيكين ماجرا لدر
سلجوقيلرله باشلايان يكي تورك تاريخى نك منشألرني
آيدىنلا تاجا قدر .

بوهدنى آلد ايدى بيلمك ايچين بك چوق اوزاقلره ،
حتى قبل التاريخى زمانلره قدار اينمك مجبور يتيده اولدوغمز
كىي بالفرض هنوز حل ايديله مش اولان (هيتيت
يازيى) [۱] كىي بىر چوق معمارلده اوغراشماق
مجبور يتيده يز . عمومى ومستقل بىر (آناتولى تاريخى)
وجوده كتيره بيلمك ايچين :

۱ — مصر قديم منبعلرى .

۲ — يهودى منبعلرى .

۳ — آثور و بابل ك آناتولى به تاثيرلر .

(*) آناتولينك بواكاسى ساكنلرني حقنده مختلف منبعلره
موجود معلومات تاريخى نك خلاصه لرنى بىر آرايه طوللايورم .
قالينجه بىر جلد تشكيل ايدن بو مسوده لرى انشاالله كله جك سنه
باصاق يتنده يم .

۴ — ايران قديم منبعلرى (ايران استيلاسى
زماننده آناتولى) .

۵ — يونان قديم مورخلى نك آناتولى حقنده كى
معلوماتلر (آناتولىده يونان استيلاسى) .

۶ — آناتولىده تشكىل ايدن مختلف يرلى حكومتلر
منشألرني و تقسيمات جغرافيه لرى و بىر بىر ليله اولان
مناسبتلره دائر معلومات و تدقيقات .

۷ — روما استيلاسى حقنده لاتين منبعلرى .

۸ — بيزانس آناتولىسى حقنده بيزانس منبعلرى .

۹ — عرب منبعلرى .

۱۰ — تورك استيلاسى (سلاجوقى و عثمانى توركلرى
حقنده معلومات و تدقيقات) .

كىي بىر چوق ساحه لوده آيرى آيرى چالشمالى و بك چوق
فداكارلقلره قاتلامالى يز . بنم چيزديكم تتبع قزو كىي
ايشته بودر . بوتاريخى و مى تبتعلرايچين بىر رهبر آرايان
كنجلىر ، بوچيزديكم عمومى خطا داخنده بيلماز بىر
سعى و اعتمادله چالشماليدرلر . فى الواقع بو طرز مساعينك
ويژه جكى ثمره لر ، اورثريسال اثرلر اولمايه بيلير . فقط
بزه بوكون هر شيدن اول لازم اولان معلومات ، آناتولينك
تاريخ و آنوغرافياسنه دائر شمدى به قدار ياييلان
تدقيقاتك ماهيتلرني و نتيجهلرني بيلمكدر . مدرسلر يمزك
ومتفكر لر يمزك ايلك وظيفه لرى بواولمايلدر . بوابتدائى
معلوماتى جمع و تلفيق ايتمه دن نه اورثريسال بىر اثرى
وجوده كتيره جك عنصرلره مالك اولابيليرز ، نه ده
شمدى به قدار ياييلان تدقيقاتك « قيمت علميه » سنه
دائر بىر حكم ويژه بيليرز ...

على بهرا

بر رباعى

سرات محيتمه بودر نقش و طراز
نوبته اولور جلوه نما ناز و نياز
بر دوره ايررسكه بو خير تكهده
دابلر ايدر نياز ، شاشقار ناز .

صاحبي زاده افسانه